

Mártonok ünnepe – „non recuso laborem...”

397. november 11-én temették el a korai keresztyénség egyik legnagyobb nyugati alakját, Tours-i Szent Márton püspököt a szépséges Loire menti városban. 1483. november 10-én pedig a szász-anhalti Eisleben városában a Luder családban (Luther) megszületett egy gyermek, akit a szent oltalmába ajánlva, éppen a negyedik században élt szentről neveztek Mártonnak.

Szombathelyen két évtizede november második hetében az evangélikus templomban Mártonok ünnepét tartjuk. Míg az iskolások lampionokat készítenek és felvonulnak a templomba, addig a gyülekezet hálaadással gondol Savaria szülőttére, a pogány római katonacsapásparancsnokra, a 316-ban született Mártonra, aki később a nyugati keresztyénség nagy tanítója és hitvédője lett. Ugyanakkor hálaadással gondolunk Luther Mártonra is, aki a 16. századi reformációban az egyház Urának áldott eszközévé és az egyetemes egyház nagy tanítójává lett. Két Márton, akiknek neve a római harcos isten, Mars nevéből származik. Két harcos és állhatatos ember, akik más korban, de ugyanannak az Úr Jézus Krisztusnak szolgálatában állt. Szent Mártonra még úgy is tekintünk, mint a diakónia ikonjára, hisz ifjú korából fennmaradt a történet, hogy katonaként 335-ben, Amiens városa kapujában a szinte mezítelen koldust meglátva irgalmasságot gyakorolt és értékes katonai köpenyét kardjával vágta el, hogy betakarja a vacogó embert. A történet folytatása még tanulságosabb a diakóniai szempontjából: *„A következő éjszaka Márton mély álomba merült... Majd hirtelen erős fény világította meg az arcát. Márton azonnal*

felismerte Krisztust, aki a koldusnak adott fele köpenyébe burkolózva közeledett felé. ... Majd hallotta, hogy Krisztus az angyalokhoz fordulva így szólt mennydörgő hangján: Márton takart be ezzel a ruhával, pedig még katekumen". Az Úr saját szavára emlékeztetett e mondat: „Bizony mondom nektek, valahányszor nem tettétek meg ezeket eggyel a legkisebbek közül, velem nem tettétek meg.” Mt 25, 45

A katekumen megkeresztelkedett, és Krisztus katonájaként élt, míg Gallia Tours városának népe - a legenda szerint - a gágogó libák óljába menekült Mártont kiragadva, püspökké választotta. Visszatért még egyszer a Pannóniába, Savariába, ahol megkeresztelte édesanyját, de menekülnie kellett, mert ariánus, azaz szentháromságtagadó hívőket talált szülővárosában, akik rátámadtak az igazhitű Mártonra. Márton a változó világban, amikor az egyház a trón közelébe került, és felütötte fejét a tévtanítás is; a hit védelmezője, betegek gyógyítója, az Ige hirdetője, az egyház tanítója és püspöke volt. Halálára készülve mondotta: „**non recuso laborem**”, vagyis nem vonakodom attól, hogy munkálkodjam értük. Nem vonakodom. Luther jelszava is lehetett volna, aki nem vonakodott a Szentírás doktoraként felemelni szavát 95 tételben a bűnbocsájtó cédulák helytelen gyakorlata ellen. Nem vonakodott 1520-ban a medici fiú, X. Leó pápa átokbulláját nyilvánosan elégetni, majd Wormsban, az akkori világi hatalmasság, V. Károly császár előtt kimondani: *"Amennyiben engem az Írás tanúságával vagy észérvekkel meg nem győznek, mert én a Pápának és a zsinatoknak nem hiszek, mivel bizonyos, hogy gyakran tévedtek és saját magukkal is ellentmondásba keveredtek, így én az általam idézett szentírási helyek alapján meg vagyok győzve lelkiismeretemben és Isten szavainak fogságában. Ezért nem akarok semmit sem visszavonni, mert a lelkiismeret ellen tenni nem lehet biztos és gyógyító sem. Isten segítsen meg engem! Itt állok és nem tehetek másképp! Isten segíts, Amen!"*

„Nem vonakodom, hogy munkálkodjam” - mondták a Mártonok, akik az egyetemes egyház nagy tanítói voltak, így november második hetében méltó, hogy hálát adjunk munkálkodásukért.

2016-ban Márton születésére emlékezett Európa, így Szombathelyen is számos ünnepség zajlott. Egy évvel később pedig a Reformáció500 programjai következtek. 2016 novemberében a szombathelyi egykori Isis szentélyben kialakított múzeumban Mártonok konferenciát szerveztünk, amely egyszerre volt a Szent Márton év zárása és a Reformáció500 nyitánya az evangélikus gyülekezetben. A Weöres Sándor Színházban 2016-ban a Szent Márton év alkalmából drámapályázatot írt ki a város és a Szombathelyi Egyházmegye püspöke. A győztes darabot a színház bemutatta, amelyet Szombath András írt Köpenyeg és palást címmel. E drámában hangzik Márton püspök egy mondata, amely – a feljebb idézett latin sorhoz hasonlóan – Luther ajkán is elhangozhatott volna: „**A helyes utat megmutatni, a tévutakra felhívni a figyelmet, egyszerre lenni Isten magvetőjének és Isten madárijesztőjének, ez az én dolgom.**”

2020-ban az európai keresztyénség két nagy alakjára emlékezve, vegyük komolyan e sort, mert magvetésre, útmutatásra és a károkozók elriasztására ma is nagy szükség van a világban és az egyházban!

Gregersen-Labossa György evangélikus lelkész

Forrás: Alain Pastor: Szent Márton élete (Szombathely, 2015. Szülőföld Kiadó)

Szombath András: Köpönyeg és palást – dráma két felvonásban (Weöres Sándor Színház (kézirat) – Szombathely 2016

